

Komunitní vztahy v kyberprostoru

SOC 260 Sociologie susedství

FSS MU

Kateřina Sidiropulu Janků, Ph.D.

Berry Wellman

- Door-to-door
- Place-to-place (contextual vacuum)
- Person-to-person (gendered re-segregation of the community)
- Role-to-role (who, besides spouses, will worry about the whole person?)

Berry Wellman

247: „Although physical place continues to be important, cyberspace has become cyberplace, affecting the ways in which people find and maintain community:“

1. Důležitost domácností
2. Oslabení domácích vztahů
3. Posílení individuální autonomie a agency
4. Posílení komunit postavených na společných zájmech
5. Větší propojenost komunit
6. Nová (identitotvorná) dynamika virtuálních komunit/kybermíst

BIOGRAF č. 50, prosinec 2009

www.biograf.org

Monotématické číslo

SOCIÁLNÍ ŽIVOT NA INTERNETU

Garant čísla Josef Alan

BIO
GRAF

- Laura Robinson: Virtuální Já. Sebe-utváření online: O symbolické interakci v digitální éře
- Jakub Macek: Poznámky k teorii virtuálních komunit
- Featherstone, M. & R. Burrows, eds. Cyberspace, cyberbodies, cyberpunk: Cultures of technological embodiment. Thousand Oaks, CA: Sage 1995.

Laura Robinson: Virtuální Já. Sebe-utváření online: O symbolické interakci v digitální éře

Současný způsob užívání internetu a sociální spektrum jeho uživatelů = platnost teze sociálního interakcionismu ve virtuálním světě, resp. s ohledem na virtuální rozměr sociálního života.

Master self a tělo vs. virtualita

- Reflexivní identita člověka je stabilizována skrze „master self“
  - „master self“ je tradičně vnímáno jako vtělené, tedy existující v aktuálním* světě
  - virtuální složky „master self“ s tou vtělenou koexistují a spolupracují

* nikoliv „reálném“

- Virtuální část sociálních interakcí nepředstavuje odtělesnění myšlení, ale jiný způsob chápání vztahu k tělu. Toto tělo nazývá Stone „**čitelné tělo**“, které je spíše diskurzivní, než fyzické. Allucquere Rosanne Stone, *The war of desire and technology* (1995)
- „Spíše než osvobodit se od těla, chce se online Já znovu-vtělit, a tím signalizovat své identity a zprostředkovávat interakci“ Robinson in Biograf 2009:40

Laura Robinson: Virtuální Já. Sebe-utváření online: O symbolické interakci v digitální éře

- Robinson podporuje popření postmoderních koncepcí, které pracovali s fenoménem rozšíření internetu jako s ohrožením existence „master self“
  - Ken Hillis, 1991 Digital Sensations: zmizení self
  - Francis Jauréguiberry, Le Moi, le soi et internet: virtuální prostor slouží jako únik před reflexivním já (2000)
- „Protože fakt, že se někdo oddává online postavě, neznamena neschopnost udržovat si své offline Já jako osobitou entitu. Spíše to ukazuje na napětí vytvářené „společenským imperativem“, který chce mít „jednu hlavní osobnost nebo pravou identitu“, která se váže k „jednomu fyzickému tělu“ v offline světě“

Allucquere Rosanne Stone, The war of desire and technology (1995:73) in Robinson in Biograf 39-40

Vznik kyber-já

Online Já je výsledkem sociální interakce, ve které má jedinec schopnost být zároveň subjektem i objektem interakce. Takto vytváří sebe-utváření online dvojici prožívaného já a reflexivního já.

Domovská stránka na internetu umožňuje prožívanému já, aby se představilo ostatním uživatelům kyberprostoru; samotné vytvoření takové stránky ovšem předpokládá existenci virtuálního „zobecnělého druhého“. Goffmanovsky řečeno, prožívané já vytváří svou domovskou stránku se záměrně použitými znaky ve formě textu, fotografií a formátování, přičemž má na paměti reakci ostatních. Toto prožívané já svádí pozornost ostatních užitím odkazů na email, políček pro zanechání vzkazů, počítadel přístupů či členství v internetových komunitách. Každý z těchto prvků vypovídá o očekávání prožívaného já vzhledem k přítomnosti ostatních a jejich případnému hodnocení. Když prožívané já zaznamená reakci ostatních v kyberprostoru, tato reflexivní výměna vyústí v „kyber-já“.

Robinson in Biograf 44-45

Diskurzivní tělo v popkultuře od Matrixu k náhradníkům

- MATRIX, 1999
- Reálné/aktuální vs. virtuální

- Surrogates, 2009
- Prolnutí reality a virtuality ne jako falešné vědomí, ale jako subjekty řízený projekt.

- Virtualita jako únik před reálným světem, zvláště ve smyslu traumatických prožitků a těžkostí všedního dne.

Virtualita a sociální nerovnost

- „systemy klasifikace používané ve virtuálních prostředích často reprodukují kulturní normy svázané s tělesností ve světě offline“
Deborah Lupton The embodied computer/user in Featherstone et al. 1995 in Robinson in Biograf 40
- Přehánění tělesných charakteristik v kyberprostoru, včetně MUD
N. Clark in Featherstone et al. 1995:127 in Robinson in Biograf 40
- Digital divide

